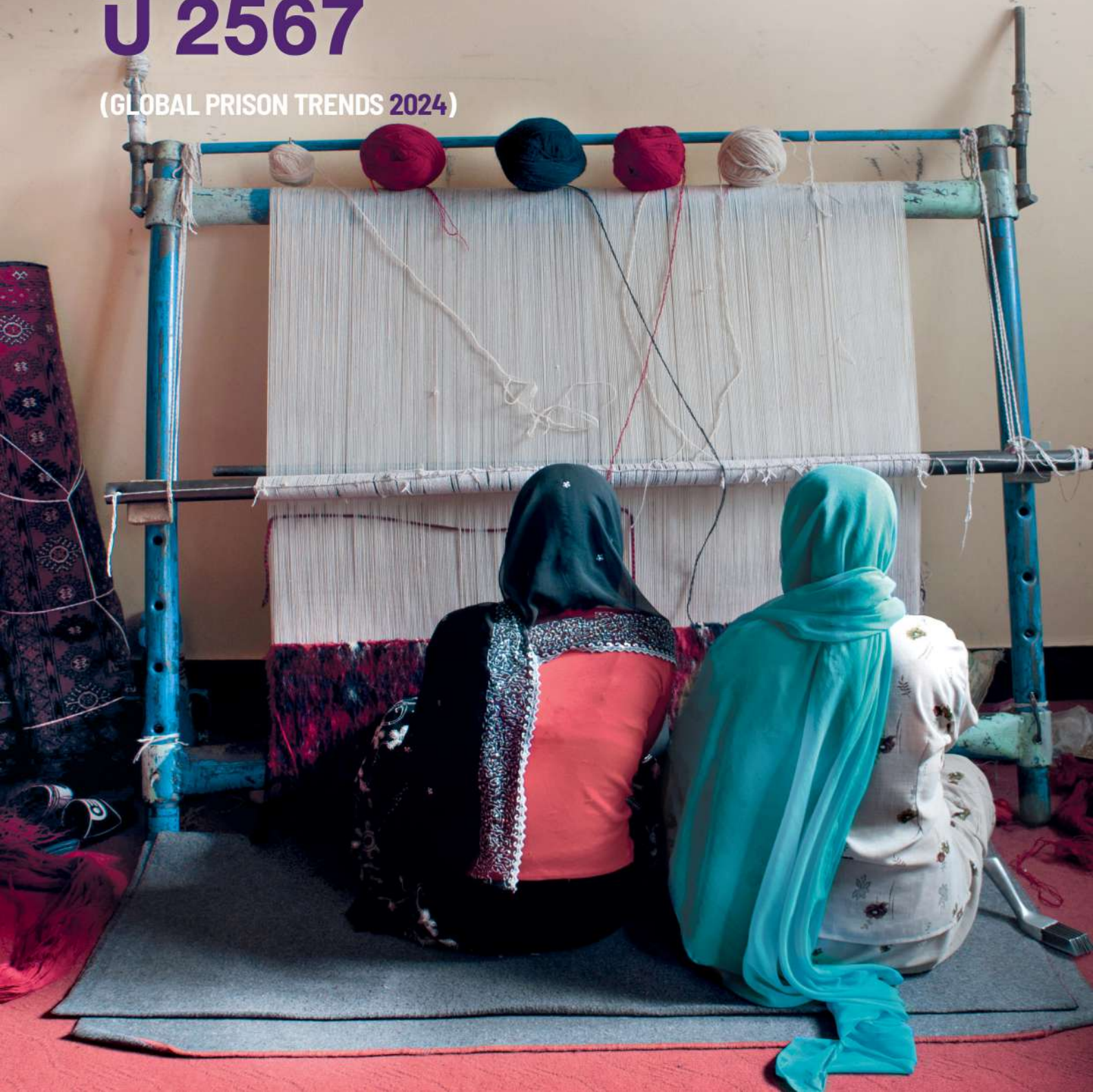

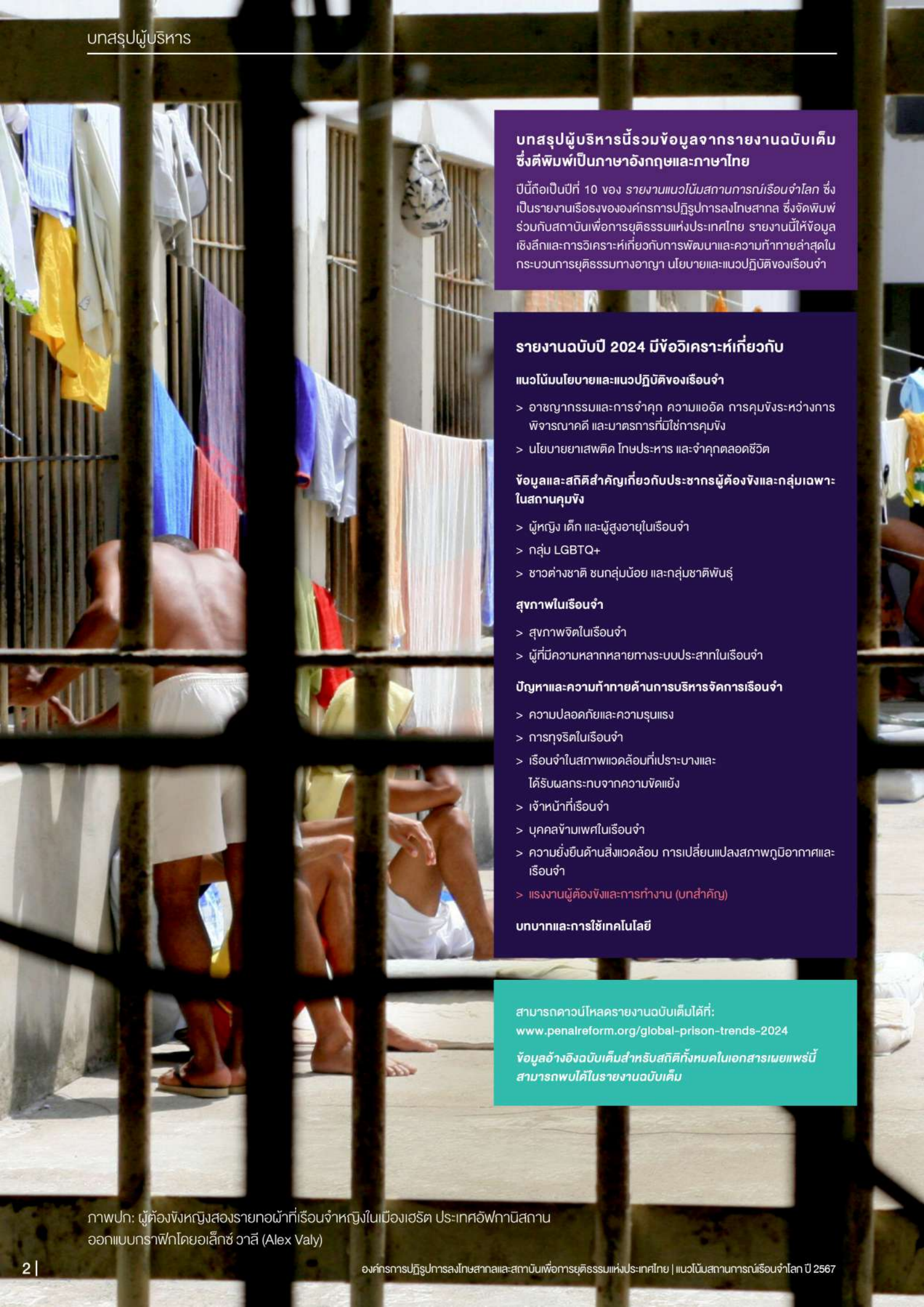
บทสรุปผู้บริหาร

แนวโน้ม สถานการณ์ เรือนจำโลก ปี 2567

(GLOBAL PRISON TRENDS 2024)

บทสรุปผู้บริหารนี้รวมข้อมูลจากรายงานฉบับเต็ม ซึ่งตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษและภาษาไทย

ปีนี้เป็นปีที่ 10 ของ รายงานแนวโน้มสถานการณ์เรือนจำโลก ซึ่งเป็นรายงานเรื่องขององค์การปฏิรูปการลงโทษสากล ซึ่งจัดพิมพ์ร่วมกับสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย รายงานนี้ให้ข้อมูลเชิงลึกและการวิเคราะห์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาและความท้าทายล่าสุดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา นโยบายและแนวปฏิบัติของเรือนจำ

รายงานฉบับปี 2024 มีข้อวิเคราะห์เกี่ยวกับ

แนวโน้มนโยบายและแนวปฏิบัติของเรือนจำ

- > อาชญากรรมและการจำคุก ความแออัด การคุมขังระหว่างการพิจารณาคดี และมาตรการที่ใช้การคุมขัง
- > นโยบายยาเสพติด โทษประหาร และจำคุกตลอดชีวิต

ข้อมูลและสถิติสำคัญเกี่ยวกับประชากรผู้ต้องขังและกลุ่มเฉพาะในสถานคุมขัง

- > ผู้หญิง เด็ก และผู้สูงอายุในเรือนจำ
- > กลุ่ม LGBTQ+
- > ชาวต่างชาติ ชนกลุ่มน้อย และกลุ่มชาติพันธุ์

สุขภาพในเรือนจำ

- > สุขภาพจิตในเรือนจำ
- > ผู้ที่มีความหลากหลายทางระบบประสาทในเรือนจำ

ปัญหาและความท้าทายด้านการบริหารจัดการเรือนจำ

- > ความปลอดภัยและความรุนแรง
- > การทุจริตในเรือนจำ
- > เรือนจำในสภาพแวดล้อมที่ปร่าบางและได้รับผลกระทบจากความขัดแย้ง
- > เจ้าหน้าที่เรือนจำ
- > บุคคลข้ามเพศในเรือนจำ
- > ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและเรือนจำ
- > แรงงานผู้ต้องขังและการทำงาน (บทความ)

บทบาทและการใช้เทคโนโลยี

สามารถดาวน์โหลดรายงานฉบับเต็มได้ที่:

www.penalreform.org/global-prison-trends-2024

ข้อมูลอ้างอิงฉบับเต็มสำหรับสถิติทั้งหมดในเอกสารแนบฟรีนี้
สามารถพบได้ในรายงานฉบับเต็ม

บทนำ

เอกสารประจำปีนี้ นับเป็นฉบับที่สิบของชุดเอกสาร แนวโน้มสถานการณ์เรือนจำโลก ซึ่งถือเป็นรายงานเรื่องขององค์การปฏิรูปการลงโทษสากล ภายใต้การตีพิมพ์ร่วมกับสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย และในปีนี้อย่างได้รับการสนับสนุนจากองค์กร EuroPris อีกด้วย โดยรายงานชุดนี้บันทึกและวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงในเรือนจำทั่วโลกมาตลอดหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมา

การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเรือนจำมักเป็นเรื่องท้าทาย ซึ่งสะท้อนถึงแนวโน้มในภาพรวมว่าข้อมูลนั้นขาดความโปร่งใสและความไม่สอดคล้องกันในการรายงาน อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมให้มีการพูดคุยกันมากขึ้น โดยอิงจากข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพในเรือนจำนั้นเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากมีผู้ต้องขังกว่า 11 ล้านคนในแต่ละวัน ยิ่งไปกว่านั้น มีคนอีกเป็นจำนวนมากที่ผ่านเข้าสู่ระบบเรือนจำในแต่ละปี ซึ่งส่งผลกระทบต่อครอบครัวและชุมชนนับไม่ถ้วน ด้วยเหตุนี้ เรือนจำที่เผชิญกับความท้าทายมากมายมักไม่ประสบความสำเร็จในการสร้างสังคมที่ปลอดภัยและมีเสถียรภาพ

การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในโลกทำให้ระบบเรือนจำจำเป็นต้องปรับตัวในช่วงสิบปีที่ผ่านมา นำมาซึ่งความท้าทายที่ประเด็นเช่นผู้ต้องขังล้นเรือนจำยังคงดำเนินต่อไป รวมไปถึงการใช้ความรุนแรงในเรือนจำ ซึ่งเป็นปัญหาที่ทวีความน่ากังวลมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในเรือนจำที่กลุ่มองค์กรอาชญากรรมมีบทบาทมาก นอกจากนี้ การเพิ่มขึ้นของแนวคิดประชานิยมเชิงลงโทษยิ่งทำให้ความท้าทายในเรือนจำรุนแรงขึ้น เนื่องจากนโยบายที่เข้มงวดขึ้นและการบังคับใช้โทษจำคุกมากขึ้น ส่งผลให้ระบบราชทัณฑ์เกิดความขาดแคลนและเป็นอุปสรรคต่อความพยายามที่จะปฏิรูปอย่างมีความหมาย เห็นได้ชัดเจนว่าเรือนจำได้รับผลกระทบจากอิทธิพลของการเมืองไม่ต่างกัน

ในด้านดี เราพบว่ามีการใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อสนับสนุนผู้ที่ถูกคุมขังในเรือนจำมากขึ้นด้วยเช่นกัน โดยมีภาคประชาสังคมหรือกลุ่มที่นำโดยผู้ต้องขังเป็นผู้นำหรือให้การสนับสนุนหลายโครงการมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มโอกาสการจ้างงานหลังได้รับการปล่อยตัว ยิ่งไปกว่านั้น เทคโนโลยีได้กลายเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะในระหว่างการแพร่ระบาดของโควิด-19 เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถติดต่อกับครอบครัวได้ และเมื่อไม่นานมานี้ยังมีการริเริ่มโครงการ “สีเขียว” เพื่อลดผลกระทบของเรือนจำต่อสิ่งแวดล้อม นับเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สร้างแรงบันดาลใจ

ทั้งยังเพิ่มโอกาสในการฟื้นฟูผู้ต้องขังไปด้วยในเวลาเดียวกัน

อย่างไรก็ดี สารสำคัญของรายงานฉบับนี้ยังคงเดิมตลอดสิบปีที่ผ่านมา นั่นคือ แม้ว่าเรือนจำจะสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ หรือแม้แต่ช่วยลดอัตราการทำผิดซ้ำได้ในบางกรณี แต่ระบบราชทัณฑ์ยังคงมีจำนวนผู้ต้องขังมากเกินไป ประเด็นนี้เน้นย้ำความจำเป็นที่จะต้องลงทุนในยุทธศาสตร์ป้องกันการกระทำผิดทางอาญาในภาพรวม ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงตัวบทกฎหมายและนโยบายเพื่อลดจำนวนบุคคลที่ถูกตัดสินว่ากระทำผิด รวมทั้งการสร้างทางเลือกอื่น ๆ ที่มีใช้การคุมขังและไม่ต้องขยายระบบเรือนจำ แทนที่จะมุ่งสร้างพื้นที่เรือนจำเพิ่มขึ้นเพียงอย่างเดียว

เราหวังว่ารายงานฉบับนี้จะประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้มีอำนาจตัดสินใจ ผู้สนับสนุน และบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากการคุมขัง ได้รับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูปและปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพื่อให้มั่นใจว่ากระบวนการยุติธรรมนั้นสอดคล้องกับหลักการและมาตรฐานสิทธิมนุษยชน

Olivia Rope
ผู้อำนวยการ
องค์การปฏิรูปการลงโทษสากล
(Penal Reform International)

พิศษ สอาดเย็น
ผู้อำนวยการ
สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย
(Thailand Institute of Justice)

ข้อมูลและสถิติที่สำคัญ

สถานการณ์เรือนจำทั่วโลก: จำนวนผู้ต้องขังสูงเป็นประวัติการณ์

ประชากรผู้ต้องขังทั่วโลก

อยู่ในเรือนจำในปัจจุบัน
ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย

ถูกควบคุมตัว
ในชั้นก่อนการพิจารณาคดี
และสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์

ปัจจัยหลักที่นำไปสู่การคุมขัง

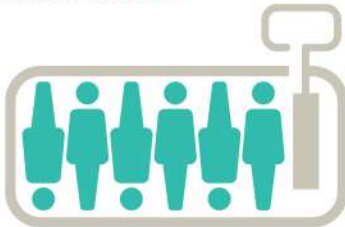
- 01** การลงโทษทางอาญา
อื่นเนื่องมาจากความยากจน
และสถานะของบุคคล
- 02** การเหยียดเชื้อชาติและ
การเลือกปฏิบัติอย่างเป็นระบบ
- 03** แนวคิดประชานิยมที่มุ่งเน้นการลงโทษ
 - นโยบายยาเสพติดที่เข้มงวด
 - การคุมขังก่อนพิจารณาคดีที่มากเกินไป
 - การขาดแคลนมาตรการลงโทษที่มีใช้
การจำคุก
 - การพิพากษาลงโทษที่ยุติธรรม

ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำอย่าง

มีเพียง

1ใน3

ประเทศเท่านั้น
ที่ระบบเรือนจำดำเนินการ
ได้ตามความจุ

แนวทางในปัจจุบัน:

- สร้างเรือนจำแห่งใหม่
- ปรับปรุงเรือนจำที่มีอยู่
- สร้างพื้นที่คุมขังชั่วคราว
- ระบบการต่อรองคำรับสารภาพ

❌
พิสูจน์แล้วว่า
ไม่มี
ประสิทธิภาพ/
ก่อให้เกิดผลเสีย

แนวทางแก้ไข:

- โครงการเยี่ยมเบนการลงโทษ
- ทางเลือกที่มีใช้การคุมขัง

✅
มีประสิทธิภาพ

แรงงานผู้ต้องขังและการทำงาน
ทั่วโลกมีลักษณะที่แตกต่างกันอย่างมา

ประเภทงานที่ผู้ต้องขังทำได้

- งานบำรุงรักษาเรือนจำ
- งานทำความสะอาดและประกอบอาหาร
- เกษตรกรรม
- งานโรงงาน
- งานช่างไม้
- หัตถกรรม

ข้อมูลและสถิติที่สำคัญ

ความท้าทายที่ระบบเรือนจำและผู้ต้องขังทั่วโลกต้องเผชิญ

สงครามและการขาดเสถียรภาพทางการเมือง

การเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็วของสถานคุมขังในพื้นที่เปราะบางและได้รับผลกระทบจากความขัดแย้ง

การทุจจริต

ตั้งแต่การทุจริตเล็กน้อย ไปจนถึงการยักยอกงบประมาณเรือนจำ อัตราการลดยอมล พันธุ์สูง

การขาดแคลนเจ้าหน้าที่เรือนจำ

ความยากในการจัดหาและรักษาเจ้าหน้าที่ไว้ในองค์กร สภาพการทำงานที่ไม่ดี มีพบการใช้ความรุนแรงกับเจ้าหน้าที่

องค์กรอาชญากรรม

ความกังวลที่ขยายออกไปนอกแถบอเมริกา การหลอเลี้ยวการทุจจริต การใช้ความรุนแรงมากขึ้น

ปัญหาสุขภาพในเรือนจำ ระบบการดูแลสุขภาพในเรือนจำกำลังประสบปัญหา

เอชไอวี

อัตราการติดเชื้อเอชไอวีในเรือนจำสูงกว่าในชุมชน

x6 เท่า

ในกลุ่มประชากรผู้ต้องขังทั้งหมด

x15+ เท่า

ในประเทศที่ลงโทษใช้ยาเสพติดด้วยวิธีการฉีด

ดื้อยักเสบ

15% 4.8%

อัตราผู้ป่วยจากประชากรผู้ต้องขังทั่วโลก

มีอัตรา การเสียชีวิต ก่อนวัยอันควรสูงกว่าชุมชนภายนอก

วัณโรค

2.8%

การบริการด้านสุขภาพ แย่กว่าในพื้นที่รายได้ต่ำ

สุขภาพจิต

มีความต้องการการดูแลสุขภาพจิตสูง และมักไม่ได้รับการตอบสนอง การตีตราและขาดการตระหนักรู้ ผู้หญิงได้รับผลกระทบมากกว่าผู้ชาย ผลกระทบจากสภาพแวดล้อมในเรือนจำ (เสียงดัง นอนหลับไม่เพียงพอ) เจ้าหน้าที่เฉพาะทางไม่เพียงพอ

ความหลากหลายทางระบบประสาท

มีสัดส่วนผู้ต้องขังจำนวนมากที่มีภาวะความแตกต่างทางระบบประสาท ขาดแคลนการตอบสนองอย่างมาก

แต่

มีความก้าวหน้าบ้าง: การลดเสียงรบกวน หลอดไฟที่ปรับระดับความสว่างได้ การฝึกอบรมเฉพาะทาง อุปกรณ์ทางประสาทสัมผัส

สาระสำคัญ

- 01 **ปัจจุบันจำนวนผู้ต้องขังสูง
กว่าที่เคยมีมา -
ประมาณ 11.5 ล้านคน
และส่วนใหญ่เป็นเพศชาย**
- 02 **ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำเลวร้ายลง
และมีระบบเรือนจำเพียงร้อยละ 30
เท่านั้นที่ดำเนินการตามความจุของ
เรือนจำอย่างแท้จริง**
- 03 **แนวทางที่ใช้กันทั่วไป
เพื่อจัดการปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ
ไม่ช่วยให้สถานการณ์ดีขึ้น**
- 04 **หลายแห่งยังคงใช้การคุมขัง
ก่อนพิจารณาคดีเป็นทางเลือกแรก
แทนที่จะเป็น “ทางเลือกสุดท้าย”**
- 05 **มีการคุมขังประชากรบางเชื้อชาติ
และชนพื้นเมืองบางกลุ่ม
อย่างไม่ได้สัดส่วน**
- 06 **ปัจจัยขับเคลื่อนการเพิ่มขึ้น
ของผู้ต้องขังหญิงคือ
นโยบายยาเสพติดที่มุ่งเน้น
การลงโทษ รวมถึงความยากจน
และความเหลื่อมล้ำ**
- 07 **ยิ่งสงครามทวีความรุนแรง
เรือนจำต้องเผชิญกับ
ความไม่มั่นคงอย่างสูง
รวมถึงสภาพความเป็นอยู่ที่
เลวร้าย**

ตลอดหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมา ประชากรผู้ต้องขังทั่วโลกอยู่ในระดับสูงเป็นประวัติการณ์ อันเป็นผลของแนวคิดประชานิยมที่มุ่งเน้นการลงโทษเป็นหลัก โดยมีแรงกดดันทางการเมืองที่นำไปสู่การใช้นโยบายด้านอาชญากรรมที่เข้มงวดยิ่งขึ้น รวมไปถึงการคุมขังระหว่างการพิจารณาคดี ทางเลือกอื่น ๆ ที่มิใช่การคุมขังที่จำกัด ตลอดจนการลงโทษทางอาญาอันเนื่องมาจากความยากจนและการใช้ยาเสพติด

ข้อมูลล่าสุดชี้ว่ากว่า 155 ประเทศทั่วโลกรายงานว่าประสบปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ และมีเพียง 68 ประเทศเท่านั้นที่ดำเนินการได้ตามความจุอย่างเป็นทางการของเรือนจำ ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำเรื้อรังนี้พบได้อย่างแพร่หลายทั่วภูมิภาคอเมริกา เอเชียและโอเชียเนีย ซึ่งประชากรผู้ต้องขังเพิ่มสูงขึ้นต่อตัวอย่างรวดเร็ว ขณะที่แอฟริกามีอัตราการคุมขังก่อนการพิจารณาคดีและการกระทำผิดอันเนื่องมาจากความยากจนสูง และเป็นสาเหตุหลักของความแออัดรุนแรงในเรือนจำ

การสร้างเรือนจำแห่งใหม่ การปรับปรุงเรือนจำที่มีอยู่เดิม และการสร้างพื้นที่คุมขังชั่วคราว ตลอดจนระบบการต่อรองคำรับสารภาพล้วนเป็นยุทธศาสตร์ที่นำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ อย่างไรก็ตาม แม้วิธีการเบี่ยงเบนและการหาทางเลือกอื่น ๆ นอกเหนือจากการคุมขังจะได้รับการยอมรับและพิสูจน์แล้วว่าเป็นทางเลือกอื่น ๆ นอกเหนือจากการคุมขังจะได้รับการยอมรับและพิสูจน์แล้วว่าเป็นทางเลือกอื่น ๆ นอกเหนือจากการคุมขังจะได้รับการยอมรับและพิสูจน์แล้วว่าเป็นทางเลือกอื่น ๆ นอกเหนือจากการคุมขังจะได้รับการยอมรับและพิสูจน์แล้วว่าเป็นทางเลือกอื่น ๆ

ระหว่าง พ.ศ. 2543 ถึง พ.ศ. 2565 มีประชากรผู้ต้องขังเฉลี่ยร้อยละ 29.5 หรือประมาณ 3.39 ล้านคนที่ถูกคุมขังก่อนพิจารณาคดี และสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ ทั้งนี้ สัดส่วนผู้ถูกควบคุมตัวก่อนการพิจารณาคดีคงที่อยู่ที่ประมาณร้อยละ 30 มาเป็นเวลาหลายทศวรรษ ซึ่งส่งผลกระทบต่อกลุ่มเปราะบางอย่างไม่ได้สัดส่วน

หลักฐานที่แสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างการคุมขังและแนวคิดอาณานิคมนิยม การเหยียดเชื้อชาติ รวมถึงความเหลื่อมล้ำยังคงปรากฏเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยในสหรัฐอเมริกา ชาวแอฟริกันอเมริกันรวมเป็นร้อยละ 43 ของประชากรผู้ต้องขังก่อนพิจารณาคดี และมีอัตราการถูกคุมขังสูงกว่าคนผิวขาวมากกว่าสามเท่า ขณะที่ในประเทศอื่น ๆ เช่น แคนาดา นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย พบว่าชนพื้นเมืองถูกจำคุกอย่างไม่ได้สัดส่วนเช่นกัน

แม้ผู้ต้องขังหญิงจะเป็นคนกลุ่มน้อยท่ามกลางประชากรผู้ต้องขังทั่วโลก โดยคิดเป็นร้อยละ 7 หรือ 741,000 คนใน พ.ศ. 2565 แต่จำนวนผู้ต้องขังหญิงกลับเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 60 ตั้งแต่ พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา เทียบกับการเพิ่มขึ้นร้อยละ 22 ในกลุ่มประชากรผู้ต้องขังชาย โดยปัจจัยขับเคลื่อนคือ การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งผู้หญิงมากกว่าหนึ่งในสามคนถูกคุมขังอันเนื่องมาจากการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

เมื่อเหตุขัดแย้งรุนแรงขึ้น ระบบเรือนจำต้องรับมือกับโครงสร้างพื้นฐานที่เสื่อมโทรมลง รวมถึงประสบการณ์ที่เลวร้ายครั้งใหญ่ในการให้บริการที่จำเป็นต่อผู้ต้องขัง นอกจากนี้ เรือนจำยังตกเป็นเป้าหมายการโจมตี และผู้ต้องขังถูกคัดเลือกไปเข้าร่วมในสงคราม (และอาจถูกแสวงประโยชน์ในบางกรณี)

- 08

**ยังคงพบการใช้ความรุนแรง
องค์กรอาชญากรรม
และการทุจริตในเรือนจำทั่วโลก**
- 09

**พบความไม่เท่าเทียมในการทำงาน
ภายในเรือนจำและแรงงานผู้ต้องขัง
ไม่ว่าจะในแง่การเข้าถึงงาน
ค่าตอบแทน และสภาพการทำงาน**
- 10

**การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพิ่มขึ้น
อย่างรวดเร็วในเรือนจำทั่วโลกด้วย
วัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน**
- 11

**มีแนวโน้มไปสู่การพัฒนาเรือนจำ
“สีเขียว” มากขึ้น**
- 12

**ข้อจำกัดด้านทรัพยากรเป็นอุปสรรค
ต่อการให้บริการด้านสุขภาพ
อย่างเพียงพอ**
- 13

**มักพบปัญหาในการจัดหา
และคงอัตราเจ้าหน้าที่เรือนจำ
อันเนื่องมาจากสภาพการทำงานที่
ยากลำบาก**
- 14

**แม้จะมีการยกเลิก
โทษประหารชีวิตมากขึ้น
แต่จำนวนการประหารชีวิต
โดยกลุ่มอนุรักษ์นิยมสุดโต่ง
กลับเพิ่มขึ้นใน พ.ศ. 2566
และการใช้โทษจำคุกตลอดชีวิต
ยังคงมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นต่อไป
เช่นกัน**

ความรุนแรงยังคงครอบงำชีวิตความเป็นอยู่ในเรือนจำและส่งผลกระทบต่อเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขัง โดยมีสาเหตุหลักมาจากองค์กรอาชญากรรม ในภูมิภาคอเมริกา มีหลายเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการแย่งชิงอำนาจควบคุมเรือนจำของกลุ่มอาชญากร ขณะที่ในยุโรป ผลกระทบขององค์กรอาชญากรรมในเรือนจำทวีความน่ากังวลขึ้น แม้การทุจริตในเรือนจำจะเป็นปัญหาที่แพร่หลาย แต่โดยรวมยังคงขาดการตอบสนองที่มีประสิทธิภาพ

งานในเรือนจำมีตั้งแต่งานที่ทำเป็นกิจวัตร เช่น งานทำความสะอาดและทำอาหาร ไปจนถึงงานที่อาศัยทักษะเฉพาะมากขึ้น เช่น การทำสวนและงานในโรงงาน เป็นต้น นอกจากนี้ ค่าตอบแทนยังแตกต่างกันออกไป โดยอาจมีการจ่ายค่าแรงให้เล็กน้อยหรือไม่มีค่าตอบแทนให้เลย ซึ่งบ่อยครั้งเรือนจำให้เหตุผลว่าเป็นการฝึกอบรมวิชาชีพหรือเพื่อชดเชยต้นทุนค่าใช้จ่ายในเรือนจำ สิ่งที่ยังคงเป็นข้อกังวลได้แก่สภาพการทำงาน การแสวงงประโยชน์ และค่าแรงที่ไม่เพียงพอ

เรือนจำทั่วโลกเร่งนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อเพิ่มความมั่นคง ปรับปรุงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และสนับสนุนการดำเนินการเพื่อฟื้นฟูผู้ต้องขัง อย่างไรก็ตาม ยังคงมีข้อกังวลเกี่ยวกับประเด็นการเลือกปฏิบัติ การละเมิดความเป็นส่วนตัว และการกีดกันกลุ่มประชากรไม่ให้ได้รับประโยชน์จากความก้าวหน้าเหล่านี้

ขณะนี้กระแสดังกล่าวเพิ่มขึ้นในการสร้างเรือนจำ “สีเขียว” ที่มุ่งเน้นความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งขับเคลื่อนโดยการที่เรือนจำใช้พลังงานและผลิตของเสียปริมาณมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (แม้ว่าจะมีความกังวลว่าอาจเป็นการ “ฟอกเขียว (greenwashing)” ก็ตาม) ในขณะเดียวกัน โครงการริเริ่มที่ส่งเสริมความมั่นคงทางอาหารผ่านการฝึกอบรมด้านเกษตรกรรมและการผลิตอาหารอย่างยั่งยืนกำลังได้รับความนิยมมากขึ้นเพื่อบรรเทาปัญหาความไม่มั่นคงทางอาหาร

การให้บริการดูแลสุขภาพสำหรับผู้ต้องขังที่ไม่เพียงพอโดยเฉพาะในพื้นที่รายได้น้อย ส่งผลให้อัตราการติดเชื้อเอชไอวี ตับอักเสบ วัณโรค และโรคติดต่ออื่น ๆ ตลอดจนการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย มีข้อมูลเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ที่ยืนยันว่าผู้ต้องขังมีความต้องการด้านสุขภาพสูงและมักไม่ได้รับการตอบสนอง ทั้งยังมีรายงานว่าเรือนจำขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์อยู่เสมอ

ระบบเรือนจำหลายแห่งเผชิญปัญหาในการจัดหาและคงอัตราบุคลากรอื่นเนื่องมาจากสภาพการทำงานที่ท้าทาย อาทิ สถานที่ทำงานตั้งอยู่ในชนบทและการตีตราที่มากับการทำงานในเรือนจำ เป็นต้น หนึ่งในที่ผ่านมายังเกิดเหตุรุนแรงที่เจ้าหน้าที่เรือนจำถึงแก่ชีวิตหลายครั้ง อย่างไรก็ตาม มีการใช้วิธีเพิ่มค่าตอบแทน ปรับปรุงการโฆษณาจัดหางาน และหาวิธีการคัดเลือกบุคลากรแบบใหม่โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยเช่นกัน

แม้การยกเลิกโทษประหารชีวิตจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่จำนวนการประหารชีวิตกลับทะยานสูงสุดเป็นประวัติการณ์ในเกือบหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมา (ส่วนใหญ่มาจากการประหารชีวิตในประเทศอิหร่าน) และมีผู้คนเกือบครึ่งล้านคนทั่วโลกที่ถูกคุมขังอย่างเป็นทางการด้วยโทษจำคุกตลอดชีวิต ขณะที่ผู้ต้องขังอีกจำนวนมากตกอยู่ในสภาพ “เสมือน” ถูกจำคุกตลอดชีวิต เช่น ต้องโทษจำคุก “100 ปี” และอย่างน้อย 64 ประเทศทั่วโลกมีบทลงโทษที่ “เสมือน” การถูกจำคุกตลอดชีวิตด้วยกัน

ส่วนที่สอง

ประชากรผู้ต้องขัง

ผู้หญิง

แม้ผู้ต้องขังหญิงจะเป็นประชากรกลุ่มน้อยในระบบเรือนจำทั้งหมด แต่จำนวนผู้ต้องขังหญิงทั่วโลกกลับเพิ่มขึ้นในอัตราที่เร็วกว่าผู้ต้องขังชาย

จำนวนผู้ต้องขังทั่วโลก แบ่งตามเพศ:

ประชากรผู้ต้องขังเพิ่มขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2543 ถึง พ.ศ. 2565

ปัจจัยขับเคลื่อนหลัก:

- 01 นโยบายยาเสพติดที่มุ่งเน้นการลงโทษ
- 02 การลงโทษทางอาญาอันเนื่องมาจากความยากจนและสถานะของบุคคล
- 03 การกระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศ ทั้งทางตรงและทางอ้อม
- 04 ความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเศรษฐกิจ
- 05 การขาดการพิจารณาพิพากษาที่ละเอียดอ่อนต่อเพศภาวะ

ผู้สูงอายุ

จากข้อมูลที่มี พบว่าอัตราผู้ต้องขังสูงอายุนั้นแตกต่างกันออกไป ตั้งแต่ร้อยละ 5 ในประเทศมอนเตเนโกรไปจนถึงร้อยละ 35 ในประเทศญี่ปุ่น ขณะที่ช่วงอายุของบุคคลที่ถือเป็น “ผู้สูงอายุ” จะอยู่ที่ 50 ปีไปจนถึง 70 ปี เนื่องจากการยอมรับถึงภาวะแก่ตัวเร็วกว่าปกติในเรือนจำ นอกจากนี้ ผู้ต้องขังที่ถูกพิพากษาจำคุกตลอดชีวิตโดยไม่ให้ประกันตัวในสหรัฐอเมริกาเกือบครึ่งมีอายุมากกว่า 50 ปี และหนึ่งในสามจะมีอายุมากกว่า 50 ปี ภายใน พ.ศ. 2573

สัดส่วนผู้ต้องขังสูงวัยกำลังเพิ่มขึ้นทั่วโลก

ระบบเรือนจำขาดบริการด้านสุขภาพที่เหมาะสม รวมไปถึงการดูแลแบบประคับประคองและการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย

ปัจจัยขับเคลื่อนหลัก:

- 01 การใช้โทษอาญามากเกินไปและนโยบายการพิพากษาของโทษรุนแรง (รวมถึงการจำคุกตลอดชีวิตและระยะเวลาจำคุกขั้นต่ำที่ยาวนานขึ้น)
- 02 ความยากจนในผู้สูงวัยส่งผลให้เกิดการลงโทษทางอาญาและการจำคุกที่ไม่เป็นธรรม
- 03 ประเทศที่มีการเพิ่มขึ้นของผู้ต้องขังสูงวัยคือประเทศที่ประชากรเข้าสู่ช่วงสูงวัย

เด็ก

จำนวนเด็กที่ถูกควบคุมตัวในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพิ่มสูงขึ้น

19,000 คน

อาศัยอยู่ในเรือนจำร่วมกับผู้ปกครอง (โดยมากเป็นมารดาของเด็ก)

เกณฑ์อายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญา:

ปัจจัยขับเคลื่อนหลัก:

- 01 เกณฑ์อายุขั้นต่ำในการรับโทษทางอาญาต่ำเกินไป
- 02 ขาดแคลนมาตรการลงโทษที่ไม่ใช่การคุมขัง
- 03 กฎหมายที่เลือกปฏิบัติและความเหลื่อมล้ำทางเชื้อชาติ
- 04 ขาดการเข้าถึงการศึกษาและบริการพื้นฐานต่าง ๆ

เชื้อชาติและชาติพันธุ์

พบการจับกุม ดำเนินคดี และจำคุกคนกลุ่มน้อยทางเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ หรือชนพื้นเมืองมากกว่าประชากรทั่วไปอย่างไม่ได้สัดส่วน

ออสเตรเลีย
ชาวอะบอริจินและชาวเกาะซ่งแคบทอรัส

แคนาดา
ชนพื้นเมือง

ความเป็นไปได้ที่จะถูกคุมขังเมื่อเทียบกับชาวผิวขาว

ละตินอเมริกา
ชนพื้นเมือง

โรมาเนีย
ชาวโรมา

ปัจจัยขับเคลื่อนหลัก:

- 01 วิธีบังคับใช้กฎหมายที่เหยียดเชื้อชาติ
- 02 การเลือกปฏิบัติที่แพร่หลายในสังคมนำไปสู่การจับกุมและดำเนินคดี
- 03 การสืบทอดวิธีปฏิบัติ นโยบาย และระบบตุลาการแบบอาณานิคมนิยม
- 04 การขาดการยอมรับหรือรองรับต่อวิถีปฏิบัติของชนพื้นเมือง

ชาวต่างชาติ

อัตราประชากรผู้ต้องขังต่างชาติกำลังเพิ่มขึ้น

สัดส่วนผู้ต้องขังต่างชาติเพิ่มขึ้น
ในช่วง พ.ศ. 2543 ถึง พ.ศ. 2565

↗+56%

เซอร์เบีย

↗+61%

จอร์เจีย

↗+62%

แอลเบเนีย

↗+258%

คูร์กี

↗+136%

บอดสวานา

↗+33%

อาร์เจนตินา

ปัจจัยขับเคลื่อนหลัก:

- 01 การโยกย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศ
- 02 ความขัดแย้งที่เพิ่มขึ้นนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของประชากรผู้ลี้ภัยทั่วโลก
- 03 ระบบ “การโอนตัวผู้ต้องขัง” ที่ไม่มีประสิทธิภาพ
- 04 การเลือกปฏิบัติต่อชาวต่างชาติ รวมถึงโดยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
- 05 สัดส่วนชาวต่างชาติในระบบเรือนจำสูงในประเทศที่มีชาวต่างชาติในกลุ่มประชากรทั่วไปเป็นจำนวนมาก

ผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+)

บุคคลกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศมักไม่ถูกรวมอยู่ในสถิติของเรือนจำ หรือหากมีข้อมูล ข้อมูลมักจะน้อยกว่าความเป็นจริง เนื่องจากการรายงานที่ไม่ครบถ้วน

มีข้อมูลที่แสดงว่าบุคคลกลุ่มนี้เผชิญความท้าทายเฉพาะตัวหลายประการ โดยเฉพาะการตีตราและการเลือกปฏิบัติ

ปัจจัยขับเคลื่อนหลัก:

- 01 การกำหนดให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพศเดียวกันของผู้บรรลุนิติภาวะแบบสมยอมเป็นความผิดทางอาญา (อย่างน้อยใน 67 ประเทศ)
- 02 การเลือกปฏิบัติ รวมถึงโดยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
- 03 การกำหนดให้การค้าประเวณีเป็นความผิดทางอาญา

แหล่งอ้างอิง:

ผู้หญิง

www.prisonstudies.org/sites/default/files/resources/downloads/world_female_imprisonment_list_5th_edition.pdf

เด็ก

data.unicef.org/resources/children-in-detention-report

[www.unicef.org/eca/media/27721/file/Systematic%20Responses%20to%20Children%20Under%20the%20Minimum%20Age%20of%20Criminal%20Responsibility%20who%20have%20been%20\(Allegedly\)%20Involved%20in%20Offending%20Behaviour%20in%20Europe%20and%20Central%20Asia.pdf](http://www.unicef.org/eca/media/27721/file/Systematic%20Responses%20to%20Children%20Under%20the%20Minimum%20Age%20of%20Criminal%20Responsibility%20who%20have%20been%20(Allegedly)%20Involved%20in%20Offending%20Behaviour%20in%20Europe%20and%20Central%20Asia.pdf)

www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0145213422003635

เชื้อชาติและชาติพันธุ์

www.sentencingproject.org/app/uploads/2022/08/The-Color-of-Justice-Racial-and-Ethnic-Disparity-in-State-Prisons.pdf

library.oapen.org/bitstream/id/1b2f96e3-4a70-45c9-b116-29aa1a08fd6d/9781000904017.pdf

<https://www.abs.gov.au/statistics/people/crime-and-justice/prisoners-australia/latest-release#:~:text=After%20accounting%20for%20population%20growth,for%2033%25%20of%20all%20prisoners>

www.cdeunodc.inegi.org.mx/unodc/wp-content/uploads/2023/12/REGIONAL-SNAPSHOT_ESP_08112023.pdf

ผู้สูงอายุ

www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC10134032/

www.coe.int/en/web/prison/space

www.sentencingproject.org/reports/nothing-but-time-elderly-americans-serving-life-without-parole

ชาวต่างชาติ

prisonwatch.org/wp-content/uploads/2020/01/Overview-percentage-and-number-FNPs-worldwide-2020-2015-2010-2005.pdf

www.europis.org/wp-content/uploads/2021/06/FNPP-Trends-on-Prison-Population-Rates-Melanie-Mesquita.pdf

ผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+)

www.coe.int/en/web/portal/-/anti-torture-annual-report-rights-of-transgender-prisoners-in-focus

ประเด็นนำจับตามอง

แรงงานผู้ต้องขังและการทำงาน

สถานการณ์ทั่วโลก

หลายคนมีส่วนร่วมในการทำงานประเภทหนึ่ง ในระหว่างการคุมขัง โดยลักษณะงานนั้นแตกต่างกันอย่างมาก ตั้งแต่การดำเนินงานรายวัน เช่น การประกอบอาหาร การทำความสะอาด และการซ่อมบำรุงทั่วไป จนถึงโครงการเกษตรกรรมขนาดใหญ่ งานก่อสร้าง และโครงการฝึกวิชาชีพภาคปฏิบัติ ในภูมิภาคซีกซาราวแอฟริกา มักพบเจอโครงการที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม การก่อสร้าง การทำความสะอาด งานโลหะ และงานช่างไม้ ในหลายระบบเรือนจำมีการใช้ผู้ต้องขังในงานภายใน เช่น การซ่อมบำรุงประจำวัน หรือการเตรียมและแจกจ่ายอาหาร ส่วนในเรือนจำหญิง การผลิตงานหัตถกรรมเพื่อการจำหน่ายเป็นที่พบเจอได้บ่อย เช่น ที่ประเทศเนปาลและประเทศไทย

ผู้ต้องขังทำงานทั้งในและนอกพื้นที่เรือนจำ ภายใต้การจ้างงานโดยตรงของฝ่ายบริหารเรือนจำ หน่วยงานภาครัฐ องค์กร NGO หรือบริษัทเอกชน การจ้างงานผู้ต้องขังอาจเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังออกจากเรือนจำชั่วคราวเพื่อประกอบอาชีพข้างนอกได้ ในประเทศโคลอมเบีย กฎหมายใหม่ได้เพิ่มทางเลือกในการประกอบอาชีพอิสระ โดยอนุญาตผู้ต้องขังเข้าถึงวัสดุและประกอบวิชาชีพจากทุนทรัพย์ของตนเอง

ในบางครั้งอาจพบการจ้างงานผู้ต้องขังโดยภาครัฐให้ทำความสะอาดสถานที่ราชการและค่ายทหาร หรือการเย็บเครื่องแบบหรือรองเท้าสำหรับเจ้าหน้าที่ สำหรับงานในภาคเอกชน ผู้ต้องขังอาจได้ทำงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอ งานคอลเซ็นเตอร์ งานโรงงาน และการประกอบอาหาร เป็นต้น

แนวโน้มทั่วโลกแสดงให้เห็นว่า งานในเรือนจำมีการปรับให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานท้องถิ่น ตามที่พบเห็นได้ในหลายพื้นที่ในทวีปยุโรป มีการปรับหรือนำเสนอโครงการอาชีพหลายโครงการเพื่อให้มีงานเกี่ยวข้องกับการผลิตอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลในช่วงการระบาดของโรคโควิด-19 ในภาคธุรกิจเทคโนโลยีของประเทศฟินแลนด์มีการว่าจ้างผู้ต้องขังให้เป็น “นักคลิก” เพื่อฝึกปัญญาประดิษฐ์ให้สามารถดำเนินการเฉพาะด้านได้ด้วยการป้อนชุดข้อมูลจำนวนมาก ส่วนในสหรัฐอเมริกา งานในเรือนจำมีการเชื่อมโยงกับงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมากขึ้น โดยเรือนจำความมั่นคงต่ำบางแห่ง ณ ปัจจุบัน เน้นการฝึกผู้ต้องขังให้ช่วยตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น ไฟไหม้หรือน้ำท่วม แม้ว่ามาตรการดังกล่าวได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ในบางด้าน

การเข้าถึงงานในเรือนจำไม่ใช่สิ่งผู้ต้องขังทุกคนที่ต้องการเข้าร่วมจะได้รับเสมอไป ปัญหา เช่น การทุจริต ความแออัด และสภาพเรือนจำที่ย่ำแย่ยังคงเป็นอุปสรรคที่สำคัญ โครงสร้างพื้นฐานก็ส่งผลกระทบต่อโอกาสในการทำงานเช่นกัน ตัวอย่างเช่นในประเทศฝรั่งเศส ผู้ต้องขังเพียงหนึ่งในสามที่สามารถเข้าถึงโอกาสในการทำงานในปี พ.ศ. 2565 เนื่องจากจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้นและการขาดแคลนโอกาส โดยประมาณ ร้อยละ 40 ของงานที่เปิดรับสมัครเป็นงานทักษะต่ำและไม่สอดคล้องกับตลาดแรงงานเท่าที่ควร ในประเทศอิตาลี งานวิจัยโดยองค์กรพัฒนาเอกชน Antigone พบว่า ร้อยละ 32 ของเรือนจำที่ Antigone ไปเข้าเยี่ยม ขาดพื้นที่สำหรับการฝึกอาชีพ ในขณะที่ ในบางเรือนจำผู้ต้องขังทุกคนมีโอกาสนในการฝึกอาชีพบางประเภท โอกาสในการฝึกอาชีพอาจจำกัดสำหรับกลุ่มเฉพาะ โดยมักคำนึงถึงปัจจัย เช่น สถานความผิด สถานะเป็นชาวต่างชาติ หรือประเภทของโทษที่ได้รับ (เช่น ผู้ต้องโทษตลอดชีวิตหรือโทษประหารมักถูกกีดกันจากโครงการดังกล่าว) ในประเทศโมร็อกโก ผู้กระทำความผิดคดียาเสพติดถูกจำกัดไม่ให้เข้าถึงโอกาสในการทำงาน

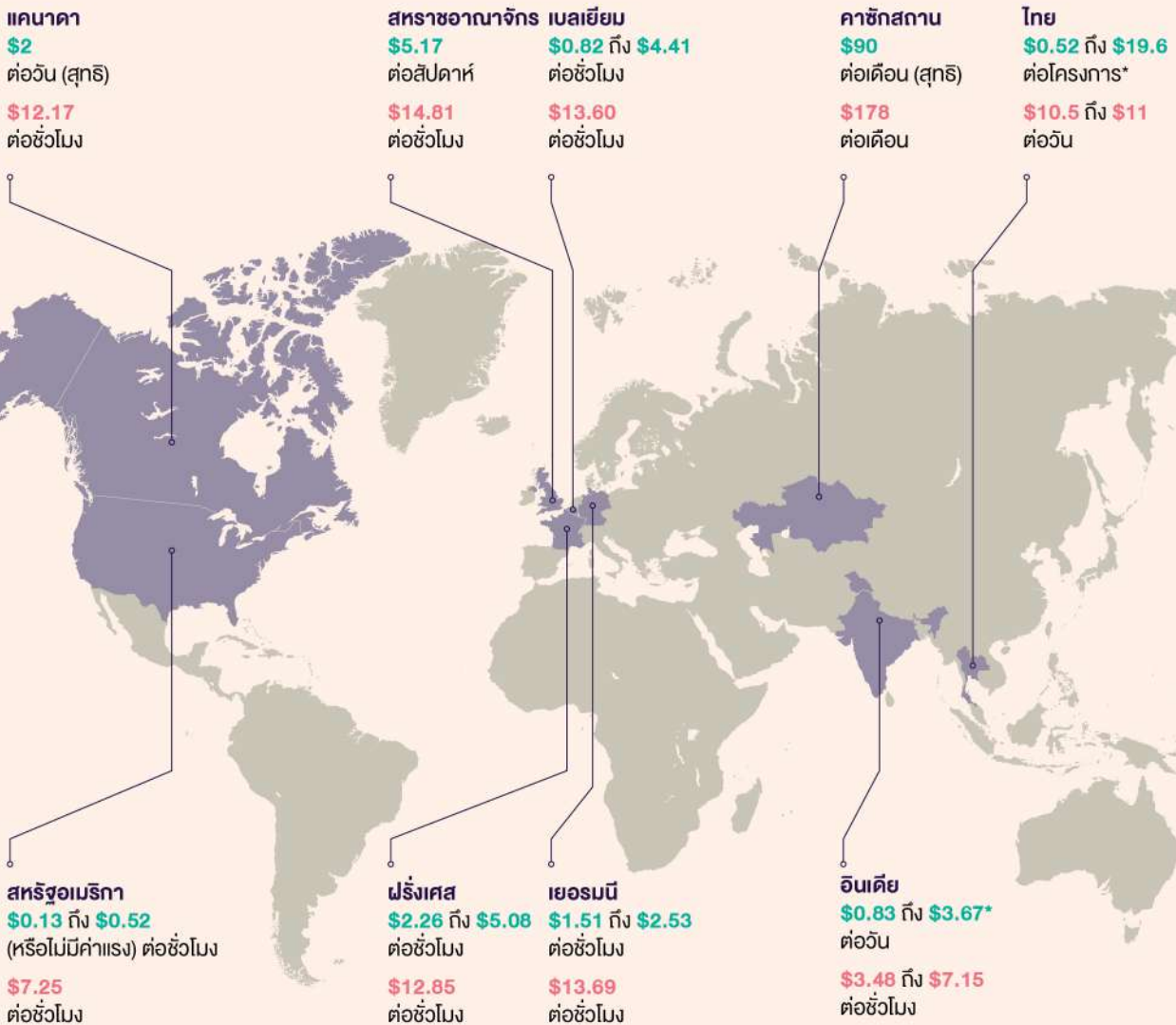
คำตอบแทน

มีความแตกต่างอย่างมากในการจ่ายค่าตอบแทนให้ผู้ต้องขังสำหรับงานในเรือนจำทั่วโลก ในประเทศตะวันออกกลางส่วนมาก ไม่มีการจ่ายค่าตอบแทนให้แรงงานในเรือนจำ เช่นเดียวกับในละตินอเมริกาที่หากมีการจ่าย

ค่าตอบแทนมักเป็นอัตราที่ต่ำ ส่วนประเทศในอเมริกาเหนือมีการจ่ายค่าตอบแทนให้แรงงานในเรือนจำ แต่มีการวิพากษ์วิจารณ์โครงการที่แสวงหาผลประโยชน์จากแรงงานผู้ต้องขังอย่างมากในสหรัฐฯ และแคนาดา

และมีการจ่ายค่าตอบแทนให้กับแรงงานเรือนจำในเอเชียบางประเทศเช่น ในประเทศเกาหลีและไต้หวันที่มีการจ่ายแม้เพียงเล็กน้อย แต่ในทางกลับกัน มีการพบการบังคับใช้แรงงานโดยไม่มีค่าตอบแทนในประเทศ

ภาพรวม: ค่าจ้างแรงงานผู้ต้องขังเทียบกับค่าแรงขั้นต่ำรายประเทศ (สกุลเงินเหรียญสหรัฐ (\$))

* โครงการหนึ่ง ๆ อาจมีระยะเวลาตั้งแต่สองวันถึงหลายสัปดาห์

หมายเหตุ: ค่าจ้างแรงงานผู้ต้องขัง (ใช้สีเขียว) / ค่าแรงขั้นต่ำของประเทศ (ใช้สีแดง)

จีนและประเทศเมียนมาร์ ภาพรวมในยุโรป แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายในการจ่ายค่าตอบแทนสำหรับงานในเรือนจำ โดยประเทศในกลุ่มสแกนดิเนเวียใช้แนวทางที่ก้าวหน้ามากขึ้นในการจ่ายค่าตอบแทน ในขณะที่ประเทศอื่น ๆ มีการจ่ายค่าตอบแทนบ้าง แต่ระดับค่าจ้างและการเข้าถึงโปรแกรมการทำงานที่ยุติธรรมและเท่าเทียมกันนั้นแตกต่างกันอย่างมาก

ในกรณีทำงานในเรือนจำไม่ได้รับค่าตอบแทน มักมีการอ้างเหตุผลว่าเป็นการให้การฝึกอบรมทักษะอาชีพเพื่อการแก้ไขฟื้นฟู หรือเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการคุมขัง ในประเทศจอร์แดน งานในเรือนจำมักไม่มีค่าตอบแทน เนื่องจากมีการออกแบบโครงการเพื่อการฝึกวิชาชีพสำหรับการแก้ไขฟื้นฟู ช่วยเหลือผู้ต้องขังให้เรียนรู้วิชาชีพเพื่อสนับสนุนการกลับคืนสู่สังคมส่วนในประเทศญี่ปุ่น งานในเรือนจำไม่อยู่ภายใต้กฎหมายค่าแรงขั้นต่ำ เนื่องจากไม่ได้เป็นสัญญาจ้างและนายจ้าง ส่งผลให้ผู้ต้องขังขาดการคุ้มครองทางกฎหมายและค่าตอบแทนที่เป็นธรรมตามกฎหมายแรงงานปกติ ภายใต้ประมวลกฎหมายอาญาญี่ปุ่น แรงงานเรือนจำนับว่าเป็นการลงโทษและแก้ไขฟื้นฟูประเภทหนึ่งและมีใช้เพื่อหารายได้แต่ผู้ต้องขังสามารถร้องขอรายได้จากการใช้แรงงานบางส่วนเพื่อซื้อของใช้ประจำวัน

ได้กฎหมายค่าแรงขั้นต่ำ เนื่องจากไม่ได้เป็นสัญญาจ้างและนายจ้าง ส่งผลให้ผู้ต้องขังขาดการคุ้มครองทางกฎหมายและค่าตอบแทนที่เป็นธรรมตามกฎหมายแรงงานปกติ ภายใต้ประมวลกฎหมายอาญาญี่ปุ่น แรงงานเรือนจำนับว่าเป็นการลงโทษและแก้ไขฟื้นฟูประเภทหนึ่งและมีใช้เพื่อหารายได้แต่ผู้ต้องขังสามารถร้องขอรายได้จากการใช้แรงงานบางส่วนเพื่อซื้อของใช้ประจำวัน

แม้ในพื้นที่ที่มีการจ่ายค่าตอบแทนสำหรับแรงงานในเรือนจำ อัตราค่าจ้างมีความแตกต่างกันอย่างมาก แนวปฏิบัติทั่วไปคือการจ่ายค่าตอบแทนที่ในอัตราต่ำ ซึ่งต่ำกว่าค่าแรงขั้นต่ำของประเทศอย่างมาก ค่าตอบแทนที่ใกล้เคียงหรือเท่ากับในตลาดแรงงานหาพบได้น้อย แต่มีในประเทศนอร์เวย์และประเทศสวีเดน บางประเทศมีความแตกต่างกันตามนายจ้าง ตัวอย่างเช่น ในประเทศโรมาเนีย ผู้ต้องขังที่ถูกว่าจ้างโดยบริษัทภายนอกจะได้รับค่าแรงขั้นต่ำและไม่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนประกันสังคม

โดยทั่วไปแล้ว รายได้จากการทำงานในเรือนจำนั้นไม่เพียงพอสำหรับซื้อของที่จำเป็นหรือเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารกับคนภายนอก นอกจากนี้ ประเด็นการเอาเปรียบยังเป็นข้อกังวลที่มักมีการกล่าวถึงโดยองค์กรพัฒนาเอกชนหรือหน่วยงานเฝ้าระวังต่างๆ ผู้ต้องขังในเรือนจำเกษตรกรรมในประเทศไนเจอร์แทบจะไม่มีรายได้และไม่มีการคุ้มครองทางสังคมใด ๆ การสืบสวนโดยสหภาพสิทธิพลเมืองอเมริกา (American Civil Liberties Union (ACLU)) พบว่า ผู้ต้องขังในเรือนจำมีรายได้เฉลี่ยก่อนภาษีประมาณ 13-52 เซ็นต์ต่อชั่วโมง และในบางรัฐไม่ได้รับ

ค่าตอบแทนเลย ทั้งที่แรงงานเรือนจำทั่วสหรัฐผลิตสินค้ามูลค่ากว่า 2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐและบริการมูลค่ากว่า 9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในแคนาดา สำนักงานสอบสวนราชทัณฑ์ได้ระบุว่า ระบบการจ่ายค่าตอบแทนผู้ต้องขังมีปัญหามาถึงขั้นที่ล้มเหลวในการจูงใจการเข้าร่วมในโครงการฝึกอาชีพและทำงานต่าง ๆ ผู้ต้องขังได้รับค่าตอบแทนสูงสุดเพียง 6.90 ดอลลาร์ต่อวัน ซึ่งเป็นอัตราเดิมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 โดยผู้ต้องขังส่วนใหญ่ได้รับค่าจ้างน้อยกว่านี้และมีความเหลื่อมล้ำอย่างมากสำหรับผู้ต้องขังผิวดำ การหักค่าบริการที่เกี่ยวข้องกับเรือนจำทำให้รายได้สุทธิอยู่ที่ประมาณ 2.78 ดอลลาร์ต่อวัน เทียบกับค่าแรงขั้นต่ำแคนาดาที่ 16.65 ดอลลาร์ต่อชั่วโมง แนวโน้มนี้ยังพบเจอได้ที่อื่น ๆ เช่น เยอรมันและออสเตรเลีย ที่ค่าตอบแทนแรงงานในเรือนจำต่ำกว่าในตลาดอย่างมาก ในปี พ.ศ. 2566 ศาลรัฐธรรมนูญเยอรมันมีคำพิพากษาว่า ระบบค่าตอบแทนในเรือนจำ ณ ปัจจุบันที่ระหว่าง 1.37 ถึง 2.30 ยูโรต่อชั่วโมงนั้นต่ำเกินไป และควรมีผลประโยชน์ที่ชัดเจนแก่ผู้ต้องขังที่ทำงานเมื่อเทียบกับผู้ต้องขังที่ไม่ทำงาน ในรัฐนิวยอร์ก ขณะนี้มีการถกเถียงเกี่ยวกับร่างรัฐบัญญัติค่าแรงขั้นต่ำในเรือนจำที่จะกำหนดค่าแรงขั้นต่ำที่ 3 ดอลลาร์ต่อชั่วโมง

รายงานการทุจริตและการติดสินบนที่นำไปสู่การเข้าถึงโครงการฟื้นฟูหรือวิชาชีพมีความไม่เท่าเทียมกันยังคงปรากฏในหลายส่วนของโลก (รายละเอียดเพิ่มเติมที่: การทุจริตในเรือนจำ) ในเรือนจำที่บริหารตนเองหรือที่มีอิทธิพลของกลุ่มอาชญากรรม ผู้ที่สามารถควบคุมการเข้าถึงการจ้างงานและรายได้ตอบแทน ตัวอย่างเช่น ในประเทศเลบานอนมีรายงานว่า ผู้ต้องขังที่มีฐานะดีมักมีขอบข่ายงานทำความสะอาดให้ผู้ต้องขังที่ยากจนกว่า เพื่อแลกกับอาหารและการคุ้มครอง ส่วนในประเทศเอลซัลวาดอร์ แม้จะมีการคุ้มครองรายได้สำหรับผู้ต้องขังแต่ก็มีรายงานว่ามีการละเมิดกฎหมายเหล่านี้อย่างเป็นปกติ

ผลกระทบของค่าแรงต่ำในเรือนจำบวกกับต้นทุนที่สูงของการจำคุกอาจทำให้คนที่เข้ามาในเรือนจำมีกำลังซื้อน้อยและมีโอกาสน้อยในการสนับสนุนครอบครัว เก็บเงินไว้เพื่อการปล่อยตัว หรือชำระค่าใช้จ่ายทางกฎหมายน้อย สินค้าที่มีจำหน่ายสำหรับผู้ต้องขังมักมีราคาสูงกว่าปกติ ในหลายกรณี ผู้ต้องขังรายงานว่าต้องใช้จ่ายได้ทั้งหมดไปกับการซื้อสิ่งของพื้นฐาน ซึ่งมีการรายงานเช่นนี้จากผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำในประเทศกัมพูชาและประเทศญี่ปุ่น

การบังคับใช้แรงงานในเรือนจำ

แรงงานบังคับหรืองานที่ถูกบังคับ คือการที่บุคคลถูกบังคับให้ทำงานที่ตนไม่ได้ยินยอมโดยมีการข่มขู่ว่าจะได้รับโทษหากไม่ทำในเรือนจำ การบังคับใช้แรงงานนับเป็นการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศเมื่อถูกนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของบุคคลหรือบริษัทเอกชน มีรายงานว่าการละเมิดการบังคับใช้แรงงานเกิดขึ้นทั้งในเรือนจำของรัฐและเอกชนในหลายภูมิภาค ดัชนีทาสสากล (Global Slavery Index) พบการละเมิดดังกล่าวในประเทศบราซิล จีน เกาหลีเหนือ โปแลนด์ รัสเซีย เดนมาร์ก เม็กซิโก เวียดนาม และซิมบับเว ในพ.ศ. 2566 กลไกด้านความยุติธรรมทางเชื้อชาติในการบังคับใช้กฎหมายของสหประชาชาติได้ระบุ

ว่า แรงงานผู้ต้องขังที่ไม่ได้รับค่าจ้างหรือได้รับค่าจ้างต่ำในสหรัฐ เป็น “รูปแบบการเป็นทาสในยุคปัจจุบัน” ซึ่งผู้ต้องขังถูกบังคับให้ทำงานและหากปฏิเสธอาจถูกลงโทษ เช่น การขังเดี่ยวหรือการตัดสิทธิในการเยี่ยมครอบครัว ผู้รายงานพิเศษของสหประชาชาติว่าด้วยการเป็นทาสในยุคปัจจุบัน กำลังสืบสวนความเชื่อมโยงระหว่างการคุมขังและการเป็นทาสในหมู่ผู้ที่ถูกคุมขังในปัจจุบันและผู้ที่เคยถูกคุมขังมาก่อน มีกรณีการบังคับใช้แรงงานที่เชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทานทั่วโลก ใน พ.ศ. 2566 ผู้ค้าปลีกรายใหญ่ระดับนานาชาติสองรายได้เริ่มการสอบสวนห่วงโซ่อุปทานของตนในกัมพูชา

หลังจากมีข้อกล่าวหาว่าผู้หญิงในเรือนจำถูกบังคับให้ผลิตเสื้อผ้าสำหรับส่งออก โดยอ้างว่าเป็นส่วนหนึ่งของโครงการฟื้นฟู การสืบสวนพบว่าผู้หญิงได้รับค่าจ้างระหว่าง 1.75 ถึง 5 ดอลลาร์สหรัฐต่อเดือน และจะถูกลงโทษหากปฏิเสธที่จะทำงาน ก่อนหน้านี้ บริษัทท้องถิ่นสามแห่งเคยถูกปรับเนื่องจากใช้แรงงานผู้ต้องขังในการผลิตสินค้าส่งออกมูลค่าประมาณ 190,000 ดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนี้ การสืบสวนในเรือนจำสหรัฐฯ ยังพบว่า สินค้าเกษตรที่ผลิตโดยผู้ต้องขังภายใต้การถูกบีบบังคับถูกส่งเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานของบริษัทอาหารและแบรนด์ชั้นนำของประเทศ

การปรับปรุงสภาพ การทำงานในเรือนจำ

รายงานฉบับใหม่ที่เผยแพร่ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2567 โดยผู้รายงานพิเศษของสหประชาชาติว่าด้วยรูปแบบการเป็นทาส ในยุคปัจจุบัน เสนอแนะให้ยอมรับผู้ต้องขังว่าเป็น “แรงงาน” ภายใต้กฎหมายของประเทศ เพื่อให้พวกเขาได้รับการคุ้มครองด้านแรงงาน เช่น ค่าจ้างที่เป็นธรรมตามค่าแรงขั้นต่ำของประเทศและปรับตามอัตราเงินเฟ้อ เวลาทำงานที่เหมาะสม และมาตรการความปลอดภัย รายงานยังแนะนำให้ลงทุนในด้านการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อช่วยในการฟื้นฟูและการกลับคืนสู่สังคมหลังการปล่อยตัว

เมื่อไม่นานมานี้ มีความพยายามปรับปรุงการคุ้มครองสิทธิสำหรับผู้ต้องขังที่ทำงานในเรือนจำ เช่น ในประเทศฝรั่งเศส ที่มีกฎหมาย พ.ศ. 2565 ซึ่งเพิ่มสิทธิที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของผู้ต้องขัง โดยมีสัญญาจ้างงานที่ระบุหน้าที่รับผิดชอบ เวลาทำงาน และอัตราค่าตอบแทนขั้นต่ำ อย่างไรก็ตาม อัตราค่าจ้างยังคงต่ำกว่าค่าแรงขั้นต่ำ หลายรัฐในสหรัฐฯ ได้ปรับแก้รัฐธรรมนูญในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา เพื่อป้องกันการบังคับใช้แรงงานในเรือนจำ และมีอีกหลายรัฐที่ตั้งใจจะดำเนินการเช่นเดียวกันในเร็ว ๆ นี้

ในระดับรัฐบาลกลางก็มีความพยายามเช่นเดียวกัน ในสหราชอาณาจักร สหภาพเจ้าหน้าที่เรือนจำได้เรียกร้องให้ผู้ต้องขังได้รับค่าแรงขั้นต่ำของประเทศ โดยระบุว่าสิ่งนี้จะช่วยสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่ดีขึ้น และช่วยให้ผู้ต้องขังสามารถเก็บออมเงินไว้ใช้หลังพ้นโทษ

รายงานระหว่างประเทศฉบับล่าสุดได้ตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับประโยชน์ของการทำงานในเรือนจำต่อผู้ต้องขัง ผู้ที่พ้นโทษ และสังคม โดยระบุว่างานดังกล่าวมักไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นงานไร้ทักษะและทำเพียงเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของเรือนจำ ผู้รายงานพิเศษของสหประชาชาติว่าด้วยการทรมานยังได้ชี้ว่า โปรแกรมการทำงานและการศึกษาในเรือนจำมักให้เพียงทักษะพื้นฐานเท่านั้น ไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้ต้องขังมีทักษะที่สามารถใช้ในตลาดแรงงานเมื่อพ้นโทษ

หากต้องการให้งานในเรือนจำเป็นประโยชน์ต่อผู้ต้องขัง ควรมีระบบและการคุ้มครองที่เพียงพอ ประโยชน์ของการทำงานในเรือนจำรวมถึงการช่วยบรรเทาความเครียดและความเบื่อหน่าย การเพิ่มโอกาสในการกลับคืนสู่

สังคมอย่างประสบความสำเร็จ และลดการกระทำผิดซ้ำ ผู้ต้องขังจำนวนมากรายงานว่าพวกเขาต้องการใช้เวลาอย่างมีประโยชน์ในเรือนจำ และต้องการมีโอกาสหารายได้และพัฒนาทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานในอนาคต เมื่อโอกาสในการทำงานลดลงในช่วงการระบาดของโควิด-19 ผู้ต้องขังบางคนระบุว่าคิดถึงกิจวัตรประจำวันของการทำงานที่ให้ความหวังและโอกาสในการพบปะผู้คน

ความร่วมมือกับองค์กรชุมชนและนายจ้างในอนาคตได้รับการพิสูจน์แล้วว่ามีความสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการทำงานในเรือนจำและช่วยสร้างโอกาสหลังการปล่อยตัวในประเทศเม็กซิโก คณะกรรมการส่งเสริมแรงงานในเรือนจำแห่งชาติได้ร่วมมือกับบริษัทเอกชนเพื่อส่งเสริมความสำคัญของการรวมผู้ต้องขังเข้ามาในตลาดแรงงานในประเทศมาเลเซีย ภาครัฐกำลังสนับสนุนให้นายจ้างเปิดโอกาสมากขึ้นสำหรับผู้พ้นโทษ และในประเทศสิงคโปร์ นายจ้างจำนวน 6,516 ราย ได้สนับสนุนการจ้างงานผู้พ้นโทษในปี พ.ศ. 2566 นอกจากนี้ ประเทศบราซิลเพิ่งออกกฎหมายที่สนับสนุนให้บริษัทเอกชนจ้างแรงงานผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษ

งานในเรือนจำสำหรับผู้หญิง

สำหรับผู้หญิง โครงการทำงานมักจะตอกย้ำบทบาทในครัวเรือน โดยเน้นงานที่สอดคล้องกับบทบาททางเพศ เช่น งานประดิษฐ์ลูกบิดเย็บผ้า และซักรีด ในประเทศเบลเยียม มีรายงานฉบับหนึ่งชี้ให้เห็นถึงการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงในเรือนจำที่เข้าถึงงานได้อย่างจำกัด และได้รับการฝึกอบรมหรือสิทธิประโยชน์ทางสังคมเพียงเล็กน้อย โดยโอกาสในการทำงานมักจะหายาก ตอกย้ำบทบาททางเพศ และได้รับค่าจ้างต่ำ เช่น การเย็บผ้า ซึ่งมอบการฝึก

อบรมหรือผลประโยชน์ทางสังคมน้อยมาก ค่าตอบแทนสำหรับงานในเรือนจำประเทศเบลเยียมอยู่ในระดับต่ำ โดยอยู่ระหว่าง 0.75 ถึง 4 ยูโรต่อชั่วโมง และไม่มีความมั่นคงในงานหรือการคุ้มครองทางสังคม ทำให้ผู้หญิงในเรือนจำไม่สามารถเก็บเงินสำหรับค่าใช้จ่ายทางกฎหมายหรือค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งยังเพิ่มภาระทางการเงินให้แก่ผู้หญิงในเรือนจำ

อย่างไรก็ตาม มีความพยายามในการแก้ไขปัญหานี้ เช่น โครงการเลี้ยงปลาและปลูกพืชน้ำที่เป็นนวัตกรรมใหม่สำหรับผู้หญิงในเรือนจำของบอตสวานา และโครงการใหม่สำหรับผู้หญิงในเรือนจำสหรัฐฯ ที่สอนทักษะการเขียนโค้ด นอกจากนี้ PRI ยังได้ดำเนินโครงการฝึกอบรมการทำธุรกิจขนาดเล็กสำหรับผู้หญิงในเรือนจำ รวมถึงในยูกันดาและจอร์เจีย เพื่อแก้ไขปัญหานี้

เกี่ยวกับองค์กรปฏิรูปการลงโทษสากล (Penal Reform International; PRI)

องค์กรปฏิรูปการลงโทษสากล (PRI) เป็นองค์กรไม่แสวงผลกำไรที่ปฏิบัติงานทั่วโลก มีภารกิจในการส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งช่วยให้เกิดการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนสำหรับทุกคนและการไม่ทำให้เกิดผลหรือความเสียหายใด ๆ องค์กร PRI ดำเนินการเพื่อสร้างกระบวนการยุติธรรมที่ไม่มีการเลือกปฏิบัติ รวมถึงคุ้มครองสิทธิของบุคคลชายขอบที่อยู่ในสภาวะเปราะบางผ่านโครงการด้านสิทธิมนุษยชนในเชิงปฏิบัติ และการสนับสนุนการปฏิรูปต่าง ๆ ที่ทำให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ

www.penalreform.org

เกี่ยวกับสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (Thailand Institute of Justice; TIJ)

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทยเป็นองค์การมหาชนที่รัฐบาลไทยจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2554 และได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการโดยสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime; UNODC) ให้เป็นสมาชิกล่าสุดของ “สถาบันเครือข่ายแผนงานสหประชาชาติด้านการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา (United Nations Crime Prevention and Criminal Justice Programme Network Institutes; PNIs)” ในปี พ.ศ. 2559 ทั้งนี้ หนึ่งในวัตถุประสงค์หลักของ TIJ คือการส่งเสริมและสนับสนุนการอนุมัติข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงและมาตรการที่ใช้การคุมขังสำหรับผู้กระทำผิดหญิง (United Nations Rules for the Treatment of Women Prisoners and Non-Custodial Measures for Women Offenders) หรือข้อกำหนดกรุงเทพ (Bangkok Rules) นอกจากนั้น TIJ ยังมีบทบาทในการนำแนวคิดต่าง ๆ ระดับโลกมาปฏิบัติในประเทศไทย โดยมุ่งเน้นประเด็นพื้นฐานต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงการเชื่อมโยงระหว่างหลักนิติธรรมและการพัฒนาที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน สันติภาพ และความมั่นคง

www.tijthailand.org

**องค์การปฏิรูประบบการลงโทษสากล
(Penal Reform International)**

สำนักงานใหญ่และโครงการในยุโรป

The Hague Humanity Hub
Fluwelen Burgwal 58
2511 CJ Den Haag
ประเทศเนเธอร์แลนด์

สำนักงานใหญ่

The Green House
244-254 Cambridge Heath Road
London E2 9DA
สหราชอาณาจักร

+44 (0) 203 559 6752
info@penalreform.org

 @PenalReformInt
 @Penal Reform International
 @PenalReformInt
 @PenalReformInternational

สำนักงานประจำเอเชียกลาง

Syganak str. 29, office 1531
Astana
Kazakhstan
info@penalreform.org

สำนักงานประจำตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ

22 Amro Bin Dinar
Amman
Jordan
priumman@penalreform.org

สำนักงานประจำคอเคซัสใต้

info@penalreform.org

สำนักงานประจำซิมบับเวและแอฟริกา

Plot 4999 Kironde Road Muyenga
Kampala P.O. Box 11455
Uganda
africa@penalreform.org

**สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย
(Thailand Institute of Justice)**

**สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย
(องค์การมหาชน)**

999 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ
10210 ประเทศไทย

info@tijthailand.org

 @TIJthailand

 @tijthailand.org

www.tijthailand.org